

PAL voor de leefomgeving

Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit

Gedeputeerde en Provinciale Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Verbind welvaart en welzijn, stad en land en ruimte met mobiliteit!

Datum : 2 mei 2011
Onderwerp : PAL-advies Hoofdlijnenakkoord Zuid-Holland 2011-2015
Ons kenmerk : PAL 2011/020
Aantal pagina's : 4

Geachte Gedeputeerde en Provinciale Staten,

De Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit (PAL) heeft in haar vergadering van 29 april gesproken over het politieke hoofdlijnenakkoord voor de provincie Zuid-Holland. Het is uiteraard aan de coalitiepartijen om hun prioriteiten en richtingen te kiezen, daar kunnen en willen wij niet in treden. Dit advies richt zich op de verdere invulling en uitwerking van dit coalitieakkoord.

Samenvatting

Wij zijn positief over de heldere keuzes en de aandacht en middelen voor recreatie in dit akkoord, maar vragen tegelijkertijd meer aandacht en middelen voor behoud en versterking van landschap en natuur. Wij komen tot de volgende aanbevelingen voor de verdere uitwerking van dit akkoord:

- **Verbind welvaart en welzijn:** wij zien in het akkoord spanningen tussen deze twee invalshoeken die in combinatie met het streven naar een doelmatiger inzet van schaarsere publieke middelen vragen om innovatief beleid waarin welvaart en welzijn beter met elkaar verbonden worden.
- **Verbind stad en land:** dit vraagt om een betere ruimtelijke, functionele, economische en ecologische verbinding van provinciaal beleid voor stad en land, waar o.a. invulling aan kan worden gegeven via een hoogwaardige ontwikkeling van aantrekkelijke stads- en dorpsranden.
- **Verbind ruimte met mobiliteit:** verbetering van de bereikbaarheid en beperking van het ruimte- en energiebeslag maakt dit noodzakelijk en vraagt om innovatief beleid.
- **Verbind modaliteiten:** zo vraagt een duurzaam bereikbare Leidse regio naast een goede autobereikbaarheid ook om een robuust OV, een hoogwaardige fietsinfrastructuur en een goede overstap tussen deze modaliteiten. Dit geldt met name voor de ontsluiting van het Leidse stadscentrum en de kust. Ontwikkel deze modaliteiten en de overstap daartussen in samenhang en kijk nog eens goed naar de Churchill Avenue als duurzaam alternatief voor een landschappelijk beter ingepaste Rijnlandroute door Voorschoten.

Wij hopen u met bovenstaande inzichten van dienst te zijn bij de verdere uitwerking van dit hoofdlijnenakkoord en zien een spoedige reactie op dit advies met belangstelling tegemoet.

De Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit van Zuid-Holland,

L. van Rijn-Vellekoop

J.M. Brouwer

W.G.

W.G.

Voorzitter

Secretaris

Aanbevelingen

Waardering voor de heldere keuzes

Wij zijn positief over de heldere keuzes in dit akkoord. Dit geldt met name voor de keuzes om in tegenstelling tot het rijksbeleid ter versterking van de fysieke leefomgeving en het vestigingsklimaat te investeren in recreatie om de stad en om bij gebrek aan middelen de huidige groene, veelal agrarische, bestemming te handhaven, zodat de EHS in een later stadium alsnog kan worden afgerond. Deze keuzes liggen ook in behoorlijke mate in lijn met ons advies op weg naar dit akkoord van afgelopen februari, waarin wij pleitten voor continuïteit in het beleid en voldoende middelen voor groen en recreatie (zie www.zuid-holland.nl/pal, mapje Adviezen 2011).

Maak ook de stad verantwoordelijk voor het buitengebied

Aanvullend hieraan pleiten wij voor een nauwere inhoudelijke en op termijn zo mogelijk ook financiële bijdrage van de stad aan het beleid voor Recreatie Om De Stad (RODS), gezien het belang dat steden hierbij hebben. Het Groenfonds Midden-Delfland kan hierbij als goed voorbeeld dienen om als overheden samen te werken en om middelen te verwerven op nationaal en Europees niveau, maar ook bij burgers en bedrijven.

Doe meer voor landschap en natuur

Het akkoord maakt duidelijke keuzes over waar de prioriteiten van de provincie Zuid-Holland moeten liggen: bij de fysieke ruimte en de manier waarop we daarmee omgaan. Het ambitieniveau en de middelen voor landschap en natuur blijven vooralsnog bescheiden, terwijl er een grote behoefte is aan toegankelijk en aantrekkelijk landschap en soortenrijk groen voor de bewoners en bezoekers van Zuid-Holland, ook buiten de groene stadsranden.

Het akkoord onderkent de rol van de grondgebonden landbouw als belangrijke drager van het gewaardeerde landschap in Zuid-Holland, maar biedt deze sector weinig perspectief. Zo worden aan de gewenste verduurzaming van de landbouw geen financiële middelen gekoppeld en blijft dit beleid beperkt tot facilitering via het ruimtelijk instrumentarium. Wij zijn dan ook benieuwd naar hoe u de komende jaren aan het landschap en aan duurzame landbouw verder invulling zult geven. Wij adviseren u initiatieven te ontwikkelen die het voor ondernemers mogelijk maken om via economische activiteiten aan die publieke doelen bij te dragen.

Behoud en versterking van bestaande recreatieve, landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden vraagt ook om voldoende middelen voor en een efficiënte organisatie van het beheer. Vooral voor bovenregionale voorzieningen zien wij hier een taak voor de provincie en vragen wij ons af of gemeenten dit beter kunnen, zoals in dit akkoord wordt voorgesteld voor het beheer van recreatiegebieden.

Verder vraagt de natuur internationaal, nationaal en regionaal om robuuste gebieden met robuuste verbindingen, zoals in Zuid-Holland de Groene Ruggengraat en Deltanatuur, zodat de biodiversiteit via uitwisseling van genetisch materiaal wordt versterkt en soorten planten en dieren mee kunnen schuiven met klimaatverandering. Daarnaast zien wij goede mogelijkheden voor innovatief beleid waarin deze natuurgebieden, voortgekomen uit sectoraal beleid van ruim 20 jaar geleden, beter gecombineerd worden met andere publieke en zo mogelijk ook private doelen en kostendragers, waaronder recreatie, landschap, cultuurhistorie en waterberging.

Daarnaast dient particulier of agrarisch natuurbeheer wel bij te dragen aan de ontwikkeling van natuurwaarden. De ervaring leert dat dit in de praktijk nog beperkt het geval is. Dat roept de vraag op welke instrumenten het nieuwe college denkt in te zetten om natuurwaarden daadwerkelijk te vergroten. Verder vragen wij bij de verdere uitwerking van dit akkoord aandacht voor beleidsvernieuwing via particulier en agrarisch landschaps- en recreatiebeheer, waar wij goede mogelijkheden voor zien. Ook vragen wij om een goede monitoring van de diverse vormen van beheer door de diverse organisaties om de effectiviteit en de efficiency goed te kunnen beoordelen en bewaken.

Ten slotte vraagt dit hoofdlijnenakkoord ook op diverse andere punten nog om nadere uitwerking. Dit geldt bijvoorbeeld voor de voorwaarden voor megastallen, naast een oppervlaktemaat dienen er mogelijk ook grenzen gesteld te worden aan de inhoud en hoogte (aantal verdiepingen) van zo'n stal.

Daarnaast zouden de mogelijkheden tot hergebruik van agrarische gebouwen gebiedsgericht kunnen worden ingevuld, bijvoorbeeld via de gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit.

Verbind welvaart en welzijn

Op de hoofdlijnen van het beleid zien wij grote spanning tussen enerzijds het streven naar economische ontwikkeling en verbetering van de bereikbaarheid (welvaart / Profit) en anderzijds

vergroting van de landschappelijke en leefomgevingskwaliteit, klimaatbestendigheid en verduurzaming van de energievoorziening (welzijn / Planet) van deze dichtbevolkte en bedrijvige provincie.

Die spanning tussen welvaart en welzijn wordt in dit akkoord niet benoemd. Dit is ook een spanning tussen continuering van bestaand en inzet op nieuw beleid. Meer van hetzelfde beleid lost ons inziens die dilemma's en spanningen niet op.

Zo stellen wij ons de vraag hoe de beoogde groei van de economie en (auto)mobiliteit samengaat met een afname en verduurzaming van het energiegebruik en een vergroting van de fysieke leefomgevingskwaliteit (natuur, landschap en milieu).

Wij maken ons ernstig zorgen om de passage in het akkoord waarin specifiek voor het milieubeleid er het streven is om milieu en economie te versterken, terwijl voor economisch beleid nergens het streven wordt genoemd tot versterking van de leefomgevingskwaliteit. Die eenzijdige afhankelijkheidsrelatie en nadruk op economie staat haaks staat op het integrale triple-P denken (People, Planet & Profit), waarbij beleid per saldo dient bij te dragen aan duurzaamheid.

Bij de verdere uitwerking van dit akkoord vragen wij ook aandacht voor veiligheid (water, verkeer en omgang met gevaarlijke stoffen) in deze bedrijvige en dichtbevolkte provincie, zowel bij de kaderstelling als bij handhaving en toezicht (o.a. door de RUD's en Waterschappen).

Zet zwaarder in op innovatie

Investerings in economie, bereikbaarheid en de fysieke leefomgeving dienen volgens ons meer in samenhang te worden gezien en in evenwicht met elkaar te worden gehouden. Voor het oplossen van die spanningen achten wij integraal en innovatief beleid noodzakelijk.

Wij willen bij de uitwerking van dit akkoord graag meer zicht krijgen op hoe aan de provinciale rol en invloed bij de aanpak van die thema's invulling zal worden gegeven.

Wat is bijvoorbeeld de bijdrage van het provinciale mobiliteitsbeleid aan de vervoersprestatie, waaronder de beperking van de filedruk, maar ook aan de beperking van het fossiele energiebeslag van deze sector?

Verbind stad en land

Het akkoord streeft naar het meer met elkaar verbinden van recreatie, toerisme, cultuur(historie), landschap, water en natuur en vraagt om verankering hiervan in ruimtelijk beleid. Wij waarderen deze insteek, maar het lijkt er op dat deze benadering beperkt blijft tot het buitengebied en niet zorgt voor een ruimtelijke, functionele, economische en ecologische verbinding van stad en land. Wij vragen u dan ook aan hier de komende jaren op een goede wijze invulling aan te geven. In ons [advies](#) over ruimte en mobiliteit besteden wij onder het kopje 'de toekomst is mooi dichtbij' veel aandacht aan een hoogwaardige ontwikkeling van die stadsranden. En binnenkort zullen wij in ons advies 'de toekomst is goudgerand' aangeven hoe aan de ruimtelijke kwaliteit van die schakel tussen stad en land op duurzame wijze invulling kan worden gegeven. In potentie hebben deze randen in en nabij het groen en water van het buitengebied en de stedelijke voorzieningen veel te bieden.

Verbind ruimte met mobiliteit

In het mobiliteitsbeleid missen wij in hoge mate de relatie met ruimtelijk beleid, de aandacht voor multimodaliteit en de aandacht voor duurzaamheid. Ter verbetering van de bereikbaarheid en beperking van het ruimte- en energiebeslag komen we er niet met meer van hetzelfde, maar zijn innovaties en sterk sturend provinciaal ruimtelijk beleid volgens ons noodzakelijk (b.v. om van Stedenbaan een succes te maken). Wij zien de uitwerking van dit beleid in een vernieuwd Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan (PVVP) en bij de periodieke herziening van de PSV met belangstelling tegemoet. In ons [advies](#) 'de toekomst is duurzaam bereikbaar', dat dit voorjaar is uitgebracht naar aanleiding van onze conferentie over ruimte en mobiliteit, adviseren wij ruimtelijk en mobiliteitsbeleid beter met elkaar te verbinden en doen wij een aantal aanbevelingen ter verduurzaming en verbetering van de bereikbaarheid, zie www.zuid-holland.nl/pal.

Verbind modaliteiten voor een duurzaam bereikbare Leidse regio

Wij zetten vraagtekens bij de feitelijke overheveling van middelen voor openbaar vervoer (RijnGouwewijn) naar automobilititeit (Rijnlandroute).

Een duurzaam bereikbare Leidse regio vraagt naast een goede autobereikbaarheid immers ook om een hoogwaardig en robuust OV, een hoogwaardige fietsinfrastructuur en een goede overstap tussen deze modaliteiten (ketenmobiliteit).

Wij vrezen dat de voorgestelde RijnGouwelijn over bestaand spoor tot Leiden en over een te vertrammen busbaan tot de kust niet op korte termijn de door de reiziger gewenste kwaliteit en door de regio beoogde vervoersprestatie oplevert, met name richting kust en het centrum van Leiden, waar sneltrams over spoor- en tramlijnen elders (o.a. Randstadrail) succesvol blijken.

Wij zien echter ook de voordelen van de mogelijkheid tot opwaardering tot trambaan bij gebleken succes (wat bijvoorbeeld zal gebeuren op de drukke verbinding Utrecht CS-Uithof en mogelijk ook bij de succesvolle Zuidtangent). Dit biedt de gewenste flexibiliteit en past in 'no regret'-beleid / het niet verspillen van schaarse publieke middelen.

Wij verzoeken u in uw gesprekken met de regionale partners over de Rijnlandroute en de RijnGouwelijn ruimte te laten voor alternatieven die aan uw uitgangspunten voldoen en tot betere oplossingen leiden dan de keuzes die in het coalitieakkoord worden gemaakt. Zo verdient de Churchill Avenue uw aandacht als duurzaam alternatief voor een landschappelijk beter ingepaste Rijnlandroute door Voorschoten. Een coalitieakkoord kan immers nooit het einde van de discussie betekenen, maar dient een voorzet te zijn voor het maatschappelijk debat over gewenste richtingen.